

OBS de Beatrixschool

Protocol leesproblemen en dyslexie

Ik ben
niet
bom!

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Signalering en begeleiding bij leesproblemen	3
Diagnostisering	8
Begeleiding en maatregelen bij dyslexie	9
Bijlage 1: dyslexiekaart	11
Bijlage 2: handige websites	12

Inleiding

De Beatrixschool besteedt veel aandacht aan het vroegtijdig signaleren van leerlingen met lees- en spellingsproblemen en aan de begeleiding van deze leerlingen. Indien zorg en begeleiding weinig of geen resultaten heeft opgeleverd, spreken we van ernstige lees- en spellingsproblemen en kan er sprake zijn van dyslexie. Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren van het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of het spellen op woordniveau.

Om de hardnekkigheid van de lees- en spellingsproblemen vast te kunnen stellen, moet zijn aangetoond dat, na intensieve begeleiding op school, de problemen blijven bestaan. In dit protocol wordt beschreven hoe op de Beatrixschool wordt gewerkt aan het voorkomen, onderkennen en aanpakken van leesproblemen.

Als uitgangspunt bij het schrijven van dit document, is gekozen voor het Protocol Leesproblemen en Dyslexie herziende editie 2010 groep 1/2, 3 en 4, groep 5 t/m 8 en het Protocol Leesproblemen en Dyslexie door Expertise Centrum Nederlands. Bij de ontwikkeling van de nieuwe edities is uitgegaan van de meest recente wetenschappelijke inzichten rondom onderzoek naar dyslexie en lees- en spellingproblemen. De protocollen sluiten aan bij de nieuwe landelijk genormeerde toetsen van CITO en vergoedingsregeling dyslexie.

Signalering en begeleiding bij leesproblemen

Door vroegtijdig te signaleren en de juiste zorg te bieden, kunnen leesproblemen vaak verholpen worden. In groep 1 t/m 8 worden leerlingen op de Beatrixschool systematisch gevolgd en begeleid in het leesonderwijs. Hierbij worden op verschillende meetmomenten verschillende signaleringsinstrumenten gebruikt, zoals CITO-toetsen, observatie instrumenten, methodetoetsen en screeningsinstrumenten. De begeleiding wordt vormgegeven via de taal- en leesmethodes 'Veilig leren lezen' en 'Estafette' en de methode 'Klankvoeten' voor de extra begeleiding.

Leestoetsen

Vanaf groep 3 werken wij met de CITO toetsen voor technisch lezen van het leerlingvolgsysteem (DMT= Drie Minuten Toets). De DMT is een woordleestoets waarbij tijd een belangrijke rol speelt.

De kinderen lezen in 1 minuut tijd, per kaart, zoveel mogelijk woorden correct.

Er vinden vanaf groep 3 elk schooljaar 2 meetmomenten plaats, in januari en in mei. Bij leerlingen met een IV- of een V-score wordt de AVI leestoets afgenomen. Dit is in tegenstelling tot de DMT een tekstleestoets. Afhankelijk van de uitslag van de AVI toets, komt een kind in aanmerking voor extra leesbegeleiding.

DST

Vanaf midden groep 5 zal erbij leerlingen waar een vermoeden bestaat dat zij dyslectisch zijn een dyslexie screeningstest worden afgenomen. Deze test bepaald de grootte van het risico dat een leerling dyslectisch is en of vervolgonderzoek noodzakelijk is. De afname is pas vanaf midden groep 5 (januari/februari) mogelijk. De leerling heeft dan minimaal 1 1/2 jaar voortgezet technisch leesonderwijs gehad.

Veilig leren lezen

In groep 3 beginnen de kinderen echt met leren lezen en schrijven. De methode die wij hiervoor gebruiken is de taal-leesmethode 'Veilig leren lezen' (de Kim-versie) van Zwijssen.

Natuurlijk is er veel verschil tussen de kinderen die in augustus in groep 3 binnenkomen. Sommige kinderen kunnen al lezen, andere moeten nog met lezen beginnen. Voordat het schooljaar begint vormt de leerkracht twee groepen:

- De maangroep: deze groep bestaat uit kinderen die nog moeten leren lezen.
- De zongroep: deze groep bestaat uit kinderen die al kunnen lezen en een zelfstandige werkhouding hebben. De kinderen in de zongroep doen mee met de introductie van het thema en alle taalactiviteiten, maar zij werken in hun eigen (moeilijkere) zonboekjes

Estafette

Wij gebruiken in groep 4 t/m groep 6 de methode 'Estafette' van Zwijssen. Deze methode sluit naadloos aan op Veilig Leren Lezen en is volledig AVI-proef. Hij is dus afgestemd op de vernieuwde AVI-niveaus. Wij gebruiken in deze groepen een leesmethode om verschillende redenen:

- Een goede technische leesvaardigheid is veel belangrijker voor de taalontwikkeling dan lang werd gedacht.
- Een grote groep leerlingen heeft niet genoeg aan 'leeskilometers' maken, maar heeft ook gerichte instructie nodig.
- Voor zwakker lezers is veel leerwinst te behalen voor goed afgestemde leesinstructie.

Klankvoeten

Voor leerlingen die extra leesbegeleiding krijgen van een van de onderwijsassistentes gebruiken wij de methode 'Klankvoeten'. In deze aanpak leren kinderen verschillende spellingcategorieën, zij leren de ordening van woorden kennen (bijvoorbeeld woorden met *aai* of *nk*). Als de kinderen met de ordening bekend zijn, kunnen ze veel beter beredeneren waarom een woord zo gelezen of

geschreven moet worden. Zij leren de spellingregel erbij en leren deze toepassen. Zo weten de kinderen waarom een woord op een bepaalde manier geschreven moet worden en kunnen zij hun eigen werk controleren. Het is niet goed of fout omdat de juf of de meester het zegt, maar omdat er een reden voor is. Wanneer de kinderen een helder kader aangereikt krijgen, kunnen ze ook de informatie gerichter opslaan, met als gevolg dat ze die informatie ook weer sneller kunnen terugvinden. Deze methode komt overeen met de 'Taal in blokjes', de klank en kleur methode die veel dyslexiebehandelaars gebruiken.

Groep 1 en 2

Al in de kleuterperiode kunnen stagnaties in de ontwikkeling van geletterdheid bij kinderen worden opgemerkt. Voor deze kleuters is het belangrijk dat de leerkracht tijdig stappen onderneemt om latere lees- en spellingproblemen tegen te gaan. Het Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 1 en 2 is een handreiking voor leerkrachten bij het voorkomen, opsporen en aanpakken van achterstanden in geletterdheid.

Voor kleuters met een vergroot risico op dyslexie (door achterblijvende taalontwikkeling en/of dyslexie in de familie) is het goed om eind groep 2 zoveel mogelijk letters te kennen. Als deze kinderen niet uit zichzelf experimenteren met letters, is het volgens het protocol van belang ze daarin te stimuleren. Dit kan via allerlei activiteiten met bijvoorbeeld stempels, magnetische letters of grote drukletters uit tijdschriften.

Belangrijk is rekening te houden met de interesses van een kind en spelenderwijs te oefenen. Letters moeten altijd aangeleerd worden in de combinatie klank en schriftteken. In combinatie met plaatjes uit bijvoorbeeld A-B-C boekjes lukt dat vaak nog beter.

Op dit moment zijn speciale interventieprogramma's voor kleuters nog niet erg overtuigend om dyslexie vroegtijdig aan te pakken. Het is in deze periode vooral een kwestie van veel en op een leuke manier met taal omgaan.

Ouders kunnen thuis met hun kleuter oefenen met bijvoorbeeld spelletjes, ABC-boekjes en andere speelse activiteiten.

Groep	Momenten in de tijd	Wat moet er gebeuren? Hoe pakken we het aan?
Start	Meetmoment 0 Eerste schoolweken	Ouderformulier: 'Komt er dyslexie voor in de familie?' Na de eerste 6 weken volgt er een gesprek met de ouders en de leerkracht.
Groep 1	Meetmomenten en interventies	Leerlingen in groep 1 en 2 worden geobserveerd en gevolgd via de methode 'Onderbouwd'. Op basis van de observaties wordt gericht gewerkt aan de taaldoelen in de groepsplannen.
Groep 2	Interventieperiode 1 groepsplan taal september – januari	Leerlingen in groep 1 en 2 worden geobserveerd en gevolgd via de methode 'Onderbouwd'. Op basis van de observaties wordt gericht gewerkt aan de taaldoelen in de groepsplannen.
	Meetmoment 1 januari	Signaleringslijst Dyslexieprotocol voor opvallende leerlingen CITO Taal voor Kleuters M2 Kleutertaken: kleurentoets, auditieve analyse, auditieve synthese, letters, invented spelling
	Interventieperiode 2 groepsplan taal januari – juni	Leerlingen in groep 1 en 2 worden geobserveerd en gevolgd via de methode 'Onderbouwd'. Op basis van de observaties wordt gericht gewerkt aan de taaldoelen in de groepsplannen.
	Meetmoment 3: april/mei	Uitvallers: Kleutertaken: kleurentoets, auditieve analyse, auditieve synthese, letters, invented spelling Uitvallers: CITO Taal voor Kleuters E2

Groep 3

De eerste fase van begeleiding in groep 3 bestaat uit het opbouwen van letterkennis, het omzetten van woorden in zuivere klankcodes (kat opsplitsen in k-a-t) en het ontwikkelen van het fonemisch bewustzijn. Dit is het bewustzijn dat gesproken woorden uit verschillende klanken bestaan. De tweede fase van begeleiding is gericht op de volledigheid van letterkennis en de decodeersnelheid. Dit is de snelheid waarmee schriftletters in klanken worden omgezet. De derde fase van begeleiding heeft als doel dit proces te automatiseren en te 'verankeren' in de hersenen.

Voor zwakke lezers is het uiterst belangrijk om zoveel mogelijk te lezen. De strategieën die leerlingen met leesproblemen en mogelijke dyslexie gebruiken, zijn globaal te verdelen in te lang blijven spellen (spellende lezers) en te snel raden wat er staat (radende lezers). Ook worden beide strategieën door elkaar gebruikt. De leerkracht moet hier bij de aanpak rekening mee houden. Afhankelijk van de resultaten bij de meetmomenten in groep 3 maakt de leerkracht een keuze uit het type interventie.

Groep	Momenten in de tijd	Wat moet er gebeuren? Hoe pakken we het aan?
Groep 3	Meetmoment 0 2 ^e schoolweek	Scoringslijsten CITO: letterkennis, analyse, synthese
	Interventieperiode 1A groepsplan lezen september – oktober	Extra oefeningen letterkennis, analyse, synthese
	Meetmoment 1 oktober/november	<u>Herfstsignalering</u> De herfstsignalering heeft de volgende onderdelen: letterkennis, letterdictee, woorden lezen, wisselwoorden lezen (veilig&vlot), woorddictee en zinnen lezen.
	Interventieperiode 1B groepsplan lezen oktober – januari	Extra oefeningen elementaire leeshandeling en taal-lees-spelletjes
	Meetmoment 2 januari/februari	<u>Wintersignalering</u> De wintersignalering bestaat uit de volgende onderdelen: letterkennis en letterdictee aangevuld met de CITO DMT en AVItoetsen. CITO Spelling M3 (Start + Vervolg 1 of 2) CITO DMT kaart 1A, 2A Alle breedte en plusleerlingen AVI (en bij uitval AVI ook grafementoets, toets auditieve synthese)
	Interventieperiode 2A groepsplan lezen februari	Lezen in leesduo's ('duo lezen')
	Tussenmeetmoment: april	<u>Lentesignalering</u> De lentesignalering bestaat uit de volgende onderdelen: woorden lezen, woorddictee, zinnen lezen en teksten lezen.
	Interventieperiode 2B groepsplan lezen maart	Lezen van extra leesbladen
	Meetmoment 3 mei/juni	<u>Eindsignalering</u> CITO Spelling E3 (Start + Vervolg 1 of 2) CITO DMT kaart 1B, 2B, 3B Alle breedte en plusleerlingen AVI (en bij uitval AVI ook grafementoets, toets auditieve synthese)

Groep 4

De leesinterventies zijn in groep 4 niet meer in duidelijke stappen in te delen zoals in groep 3. In feite zijn de interventies in groep 4 een verdieping en verbreding van de interventies in groep 3. Leesmotivatie is een belangrijk doel in groep 4. Groep 4 is namelijk het moment waarop leerlingen met hardnekkige leesproblemen het beginnen op te geven en dan steeds verder dreigen achter te gaan lopen.

Aandachtspunten

Het protocol geeft de volgende aandachtspunten voor interventies:

- Directe instructie op het gebied van woordenschatuitbreiding.
- Expliciete lees instructie.
- Leesmateriaal zoveel mogelijk laten aansluiten bij de belevingswereld van het kind.
- Onderscheid maken tussen leesfouten en uitspraakfouten.
- Zorgen dat de leerling regelmatig samen leest met een goede lezer, zodat hij goede voorbeelden hoort.

Heeft de extra hulp op school aan het eind van groep 4 nog weinig tot geen resultaat gehad, dan kan er sprake zijn van dyslexie. Het kan dan zijn dat uw kind in aanmerking komt voor een onderzoek.

Groep	Momenten in de tijd	Wat moet er gebeuren? Hoe pakken we het aan?
Groep 4	<u>Interventieperiode 1</u> groepsplan lezen groepsplan spelling september – oktober	Aanpak 1 van Estafette Extra leesbegeleiding van onderwijsassistente Extra spellingbegeleiding van onderwijsassistente Extra oefeningen met inzet Klankvoeten
	<u>Tussenmeetmoment:</u> oktober/november	Uitvallers: PI, AVI
	<u>Meetmoment 1</u> januari/februari	CITO Spelling M4 (Start + Vervolg 1 of 2) CITO DMT kaart 1C, 2C, 3C (en uitvallers AVI) Alle breedte en plusleerlingen AVI (en uitvallers: brus klepel)
	<u>Interventieperiode 2</u> groepsplan lezen groepsplan spelling maart – mei	Aanpak 1 van Estafette Extra leesbegeleiding van onderwijsassistente Extra spellingbegeleiding van onderwijsassistente Extra oefeningen met inzet Klankvoeten
	<u>Meetmoment 2</u> mei	CITO Spelling E4 (Start + Vervolg 1 of 2) CITO DMT kaart 1A, 2A, 3A (en uitvallers AVI) Alle breedte en plusleerlingen AVI (en uitvallers: brus klepel)
	<u>Interventieperiode 3</u> mei – juli	Aanpak 1 van Estafette Extra hulp van onderwijsassistente Extra oefeningen met inzet Klankvoeten

Groep 5 t/m 8

Niet alle kinderen met dyslexie worden in de onderbouw al opgespoord. Kinderen kunnen hun leesproblemen jarenlang verbergen. Opsporing en behandeling van ernstige leesproblemen en dyslexie blijft dus ook in de bovenbouw hard nodig. Om deze reden is ook voor de bovenbouw een protocol leesproblemen en dyslexie opgesteld.

Groep	Momenten in de tijd	Wat moet er gebeuren?
-------	---------------------	-----------------------

		Hoe pakken we het aan?
Groep 5 t/m 8	<u>Interventieperiode 1</u> groepsplan lezen groepsplan spelling september – februari	Groep 5 en 6: Aanpak 1 van Estafette Extra leesbegeleiding van onderwijsassistente Extra spellingbegeleiding van onderwijsassistente Extra oefeningen met inzet Klankvoeten Extra individueel lezen en duo lezen Individuele leesmapjes samenstellen Leesduo's vormen
	<u>Meetmoment 1</u> januari/februari	<u>Groep 5 t/m 8:</u> CITO Spelling M-versie (Start + Vervolg 1 of 2) CITO DMT kaart 3 (verschillende versies) (en uitvallers kaart 1 en 2 en AVI) Alle breedte en plusleerlingen AVI (en uitvallers: brus klepel) <u>Extra in groep 5 bij vermoeden dyslexie:</u> DST (dyslexie screeningtest) <u>Extra in groep 8:</u> CITO WW-Spelling M8 (Start en Vervolg 1 of 2)
	<u>Interventieperiode 2</u> groepsplan lezen groepsplan spelling februari – juni	Groep 5 en 6: Aanpak 1 van Estafette Extra leesbegeleiding van onderwijsassistente Extra spellingbegeleiding van onderwijsassistente Extra oefeningen met inzet Klankvoeten Extra individueel lezen en duo lezen
	<u>Meetmoment 3</u> mei	<u>Groep 5 t/m 7:</u> CITO Spelling E-versie (Start + Vervolg 1 of 2) CITO DMT kaart 3 (verschillende versies) (en uitvallers kaart 1 en 2 en AVI) Alle breedte en plusleerlingen AVI (en uitvallers: brus klepel) <u>Extra in groep 7:</u> CITO WW-Spelling E7 (Start en Vervolg 1 of 2)
	<u>Interventieperiode 3</u> groepsplan lezen groepsplan spelling februari – juni	Groep 5 en 6: Aanpak 1 van Estafette Extra leesbegeleiding van onderwijsassistente Extra spellingbegeleiding van onderwijsassistente Extra oefeningen met inzet Klankvoeten Extra individueel lezen en duo lezen

Diagnostisering

Als er ondanks de geboden zorg, volgens beschreven protocol, onvoldoende vooruitgang is geboekt, kan er sprake zijn van dyslexie. Alleen in samenwerking met een orthopedagoog kan dyslexie vastgesteld worden, via extern onderzoek.

Om te voorkomen dat alle kinderen met leesproblemen worden aangemeld voor een dyslexieonderzoek heeft de school de functie van poortwachter. De basisschool stelt een leerlingdossier samen om het vermoeden van ernstige dyslexie bij een leerling te onderbouwen. Dit dossier bevat een overzicht van de CITO-scores op lees- en spellingtoetsen en een beschrijving van de geboden hulp op school. Kinderen bij wie intensieve begeleiding op school onvoldoende heeft geholpen, kunnen zich aanmelden bij een dyslexiebehandelaar die beoordeelt of in het leerlingdossier het vermoeden van ernstige dyslexie door de school voldoende is onderbouwd om tot onderzoek over te gaan.

Vergoedingsregeling onderzoek en/of begeleiding via de gemeente

Onder bepaalde voorwaarden worden de kosten van het onderzoek en/of de begeleiding van dyslexie vergoed door de gemeente waarin het kind woonachtig. Er zijn criteria opgesteld als richtlijn voor het onderwijs en de gezondheidszorg om ervoor te zorgen dat er zo min mogelijk onterechte verwijzingen plaatsvinden.

Voorwaarden:

1. Leef tijd: De vergoedingsregeling geldt voor kinderen in het basisonderwijs van 7 tot en met 12 jaar oud. Bij de start van het onderzoeks- of behandeltraject is het kind tussen de 7 en 12 jaar oud.
2. Ernstige leesproblemen: Onder ernstig wordt verstaan: op drie achtereenvolgende meetmomenten worden E of V-(min) scores op technische leesvaardigheid (DMT) behaald. Of drie achtereenvolgende D of V scores op technische leesvaardigheid (DMT) én E of V-(min) scores op spellingvaardigheid (Cito-Spelling). Alléén spellingsproblemen zijn onvoldoende om in aanmerking te komen voor de vergoede dyslexiezorg.
3. Didactische resistentie: De lees- en spellingsproblemen blijven bestaan, ondanks twee periodes van 10-12 weken intensieve begeleiding op school. In de begeleiding is gebruik gemaakt van effectieve interventies op zorgniveau 2 en 3 (zoals vermeld in Protocollen Leesproblemen en Dyslexie). De inhoud, voortgang en evaluatie van de hulp is vastgelegd in handelings- of groepsplannen.
4. Co-morbiditeit: Een kind komt in aanmerking voor de vergoedingsregeling, indien de bijkomende problematiek (zoals ADHD of autisme) niet de boventoon voert. Als de bijkomende stoornis wel de boventoon voert en een belemmering kan zijn voor de diagnostiek of behandeling, wordt geadviseerd om eerst de bijkomende stoornis te behandelen.

Indien uit het onderzoek dyslexie blijkt, wordt een dyslexieverklaring afgegeven, waarmee het kind recht heeft op de beschikbare hulpmiddelen en compensaties.

Als de diagnostiek of behandeling niet vergoed wordt, betekent het niet dat er geen sprake kan zijn van dyslexie: er kan sprake zijn van een lichtere vorm. Ouders kunnen er dan voor kiezen om het onderzoek of de begeleiding zelf te bekostigen.

Vergoede dyslexiebehandeling

Kinderen met een dyslexieverklaring mogen een erkende dyslexiebehandeling vergoed door de verzekeraar eventueel onder schooltijd ondergaan. Wij gaan er wel vanuit dat ouders proberen de behandeling zoveel mogelijk buiten schooltijd te laten plaats vinden.

Begeleiding en maatregelen bij dyslexie

Nadat een dyslexieonderzoek heeft uitgewezen dat een kind dyslectisch is, worden adviezen gegeven. Welke maatregelen en begeleiding toegepast worden, kan per kind verschillen, omdat niet alle kinderen op dezelfde manier hinder ondervinden van hun dyslexie. In elk geval krijgt iedere dyslectische leerling elke week extra begeleiding van een onderwijsassistent in een klein groepje. Dit is op leesgebied, maar daarnaast vaak ook op gebied van spelling.

Dyslexiekaart

De begeleiding die de leerling ontvangt en de bijbehorende doelen worden beschreven in het groepsplan technisch lezen en spelling. Dit plan wordt 2 keer per jaar geëvalueerd. Daarnaast worden alle compenserende en dispenserende maatregelen en verdere aanpassingen beschreven op de dyslexiekaart. Deze wordt voor iedere dyslectische leerling ingevuld, zodat tegemoet gekomen kan worden aan de individuele onderwijsbehoefte van de leerling. Zie bijlage 1 voor een voorbeeld van de dyslexiekaart.

Accepteren en begrijpen

Het is van belang dat kinderen met dyslexie zichzelf mét hun dyslexie accepteren, maar ook dat ze door hun omgeving (school, ouders, familie) geaccepteerd worden. Vaak verbetert de acceptatie door eerst informatie over dyslexie te geven. Het kind leert te begrijpen wat dyslexie inhoudt, welke kenmerken er zijn, waar iemand last van heeft en hoe er het best mee kan worden omgegaan. Acceptatie van bijvoorbeeld lagere rapportwaarderingen op gebied van spelling en lezen kunnen zo ook beter geaccepteerd worden door het kind en de omgeving.

Compensatie

Dyslectische leerlingen worden op verschillende manieren gecompenseerd:

- Het voorbereiden van leesbeurten.
- Inzet van een tekstverwerker met spellingscontrole.
- Het gebruik van een spellingshulpkaart.
- Het gebruik van een woordenboek.
- Het van te voren mee naar huis geven van de teksten van de zaakvakken zodat deze voorbereid kunnen worden.
- Het geven van meer tijd voor opdrachten.

Dispensatie

Daarnaast krijgen dyslectische leerlingen ook op verschillende manieren dispensatie:

- Spellingsfouten worden niet meerekenen bij andere vakken dan spelling.
- Topografie wordt mondeling overhoord in plaats van schriftelijk.
- De leerling krijgt extra tijd bij schriftelijk werk.
- De leerling krijgt aangepaste hoeveelheden bij schriftelijk werk.
- De leerling krijgt alleen woorddictees.
- De leerling krijgt een gedifferentieerde beoordeling van dictees.
- Zaakvakoetsen worden voorgelezen.
- De leerling mag gebruik maken van geheugenblaadje om tussenantwoorden/instructieaanwijzingen te noteren.

Aanpassingen CITO toetsen

Tot slot kunnen er aanpassingen zijn in de afname van CITO toetsen

Algemeen

Voor alle toetsen, met uitzondering van de DMT en AVItoetsen, zijn de volgende aanpassingen mogelijk:

- extra afname tijd
- toets in meerdere gedeeltes (bv in 4x)
- vergroten van A₄ naar A₃

Spelling groep 4 en 5:

- standaard afname van vervolg 1, ongeacht de score op de startmodule (dictee in plaats van meerkeuze)

Rekenen-wiskunde groep 5 t/m 8:

- voorlezen van de vragen (zoals standaard in groep 3 en 4)

Begrijpend lezen:

- de tekst 1 dag van te voren door lezen (niet de vragen)

IEP Eindtoets:

- gesproken versie
- vergrote versie
- extra tijd

ICT-hulpmiddelen

Versillende ICT-hulpmiddelen kunnen worden ingezet bij dyslexie. In overleg met de ouders, de leerkracht en de IB-er wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn:

- daisyspeler
- Ipad
- laptop
- readingpen

Deze hulpmiddelen worden niet door school verstrekt.

Bijlage 1: dyslexiekaart

Dyslexiekaart

van ... **vul in wat er aangepast wordt, na overleg IB**

Activiteiten/aanpassingen qua lesstof:

- De leerling maakt minder stof, de leerkracht schrappt hierbij in de verschillende oefeningen.
- De leerkracht maakt de (zelfstandig) werkopdrachten kleiner, zodat de taak overzichtelijker wordt voor de leerling. Daarbij wordt de dagtaak ook aangepast qua hoeveelheid en planning. De leerling krijgt hiervoor extra begeleiding indien nodig.
- De leerkracht loopt extra bij de leerling langs om de instructie terug te vragen.
- Als de leerling aan het werk is controleert de leerkracht na een paar minuten taal- of spellingswerk om te zien of de leerling goed op weg is.
- De leerling maakt de 1* opdrachten van het spellingswerkboekje (groep 4 t/m 5). Vanaf groep 6 maakt de leerling de 1* opdrachten op de computer en werkt niet meer in het spellingsboekje.
- De leerkracht geeft extra aandacht aan agenda gebruik.
- Toetsen worden een week van te voren opgegeven.
- Tijdens de extra spellingbegeleiding wordt extra aandacht besteed aan spellingcategorieën van vorige jaren waar de hiaten zitten, door middel van een extra spellingsmapje met bladen uit spelling in de Lift of de PI-map (groep 4 en 5). Vanaf groep 6 is hiervoor speciale software voor beschikbaar.
- De leerling mag tijdens de lessen de volgende hulpmiddelen gebruiken:
 - tafelkaart
 - deelkaart
 - spellingsregelkaart
- Het AVI-niveau wordt bepaald en als de AVI van dat jaar nog niet bereikt is, krijgt de leerling oefening buiten de groep (de zogenaamde dyslexiegroep).
- De leerling krijgt alleen voorbereide leesbeurten.
- De leerling mag gebruik maken van een Daisyspeler (zelf aan te schaffen). School verzorgt dan digitale schoolboeken.
- De leerling mag gebruik maken van een readingpen (zelf aan te schaffen).

Activiteiten/aanpassingen qua methode gebonden toetsen:

- De leerling krijgt extra tijd.
- De leerling maakt gebruik van een geheugenblaadje.
- Topografie wordt mondeling afgenomen.
- Hoofdrekenen wordt visueel gegeven.
- Spellingsfouten worden alleen meegerekend bij dictees:
 - Groep 3 t/m 6: De leerling maakt het dictee 2 x. Na de eerste keer mogen de fouten verbeterd worden. Het cijfer wordt het gemiddelde van de 2 versies.
 - Groep 3 t/m 6: Bij dictees hoeft de leerling alleen de woorden te schrijven.
 - Groep 7 en 8: De leerling heeft een aangepast dictee met speciale normering voor leerlingen met dyslexie via toets software.

Activiteiten/aanpassingen qua CITO toetsen:

Algemeen:

Voor alle toetsen, met uitzondering van de DMT en AVI, zijn de volgende aanpassingen mogelijk:

- extra afname tijd
- toets in meerdere gedeeltes (bv in 4x)
- vergroten van A4 naar A3
- toets op maat
- gebruik van kladpapier, ook als dit normaal niet is toegestaan.

Spelling groep 4 en 5:

- standaard afname van vervolg 1, ongeacht de score op de startmodule (dictee in plaats van meerkeuze)

Rekenen-wiskunde groep 5 t/m 8:

- voorlezen van de vragen (zoals standaard in groep 3 en 4)

Begrijpend lezen:

de tekst 1 dag van te voren door lezen (niet de vragen)

Bijlage 2: handige websites

<https://www.balansdigitaal.nl/stoornis/dyslexie/>

<https://www.balansdigitaal.nl/wp-content/uploads/2017/06/Informatiefolder-over-dyslexie-bij-kinderen.pdf>

www.makkelijklezenplein.nl

www.dedicon.nl

www.lexima.nl

[http://masterplandyslexie.nl/public/files/documenten/Toelichting vergoedingsregeling definitieve versie voor website nov15.pdf](http://masterplandyslexie.nl/public/files/documenten/Toelichting_vergoedingsregeling_definitieve_versie_voor_website_nov15.pdf)